

Doen & Laten

- Het natuurgevoel van Henk Kroes
- Graafvergunning langs de IJssel
- Jan Jaap de Graeff:
Natura 2000 is winst

Natuurwetgeving in de praktijk

Foto: Bart Siebelink

nr 2 mei 2007

Henk Kroes
Foto: Teun Veldman

Ik woon in een eeuwenoud cultuurlandschap

“Als kind was ik altijd al in de natuur te vinden”, zo vertelt Henk Kroes, voorzitter van de Vereniging ‘De Friesche Elf Steden’ en oud-directeur van natuurorganisatie It Fryske Gea. “Ik ben opgegroeid in de buurt van de Alde Feanen, inmiddels een Nationaal Park in Midden-Friesland. We waren altijd aan het strunen, kijken van achter rietkragen hoe baltsende kemphanen met elkaar vochten, spelen op het water en eieren zoeken. En dan ging het me niet om de eieren, maar om het zoeken, het ontdekken. Nog altijd ben ik daarom het meest verknocht aan natte natuur. Hoewel ik afgelopen weekend ging ATB-en in het Drents-Friese Wold, en dat was ook geweldig.

Toen ik nog directeur van It Fryske Gea was, was ik natuurlijk uit hoofde van mijn functie veel in natuurgebieden te vinden. Tegenwoordig ga ik er minder vaak op uit. Ik woon in de natuur, of liever gezegd in een eeuwenoud cultuurlandschap waar natuur en cultuur met elkaar verweven zijn, het Friese kleigebied.

Ik vind natuurwetgeving ongelooflijk belangrijk. We hebben veel waardevolle natuur, en die moet beschermd

worden, en wetgeving is daar één van de middelen voor. Maar er moet natuurlijk wel ruimte blijven voor die 16 miljoen mensen die in ons land leven. In de winter is de natuur minder kwetsbaar. Bij de Elfstedentocht hebben we daarom niet zo veel te maken met beperkingen door natuurwetgeving. Maar bij een ATB-tocht kan het natuurlijk best voorkomen dat een route omgelegd moet worden vanwege broedende vogels. Volgens mij hebben mensen daar best begrip voor.

We hebben in ons landje al veel bereikt op natuurgebied. Ondanks al die mensen is er nog veel natuur en door gebieden uit te breiden en te verbinden zijn ze minder kwetsbaar. Maar goed, als je het op mondiale schaal bekijkt, zijn het natuurlijk maar kleine gebiedjes, dan telt alleen het Waddengebied echt mee. Laten we daar dus heel zuinig op zijn!”

In deze uitgave van *Doen&Laten*

- 3 Evaluatie natuurwetten van start
- 4 Graafvergunning langs de IJssel
- 6 Beroepsvisserij Klop en Zonen over de Biesbosch

- 8 Afspraken over ammoniakemissie naast Natura 2000-gebieden
- 10 Jan Jaap de Graeff: Natura 2000 is winst
- 11 5000 zienswijzen op Natura 2000

Evaluatie natuurwetten van start

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit evalueert in 2007 de werking van de natuurwetten. Het werkt hierbij nauw samen met onder andere provincies. De evaluatie moet duidelijk maken hoe de uitvoering in de praktijk verloopt en welke knelpunten zich voordoen. Zijn de wetten goed uitvoerbaar? Hoe zit het met de handhaving van de natuurwetten? Zijn de bevoegdheden logisch verdeeld over de verschillende overheidsdiensten? Wat is de samenhang en overlap tussen de wetten? Naast het eigen onderzoek gaat het ministerie in gesprek met onder meer natuurorganisaties, projectontwikkelaars, landbouworganisaties, recreatieondernemers en bouwers. Hun ervaringen met de natuurwetten kunnen helpen om de uitvoering van de Natuurbeschermingswet, de Flora- en faunawet en de Boswet te verbeteren. Ook verbetering van de wetten zelf is op termijn misschien nodig.

Vragen over de bijdrage die de wetgeving levert aan de bescherming van planten- en diersoorten komen volgens projectleider Jaap Roording in de evaluatie wel aan bod, maar zijn niet eenvoudig te beantwoorden. Wetgeving is immers ‘slechts’ één van de manieren om planten, dieren en natuurgebieden te beschermen.

Er zullen in ieder geval enkele concrete cases zoals een bouwproject, worden geanalyseerd om aan te geven op welke wijze de toepassing van de natuurwetten effect heeft gehad op de natuur.

Parallel aan deze evaluatie werkt het ministerie aan het project Programmatisch Handhaven Natuurwetgeving. Momenteel is volgens Roording de handhaving nog niet optimaal geregeld. AID, Dienst Regelingen, provincies en Rijk werken hard aan handhaving van de natuurwetgeving en maken hierbij onderling afspraken

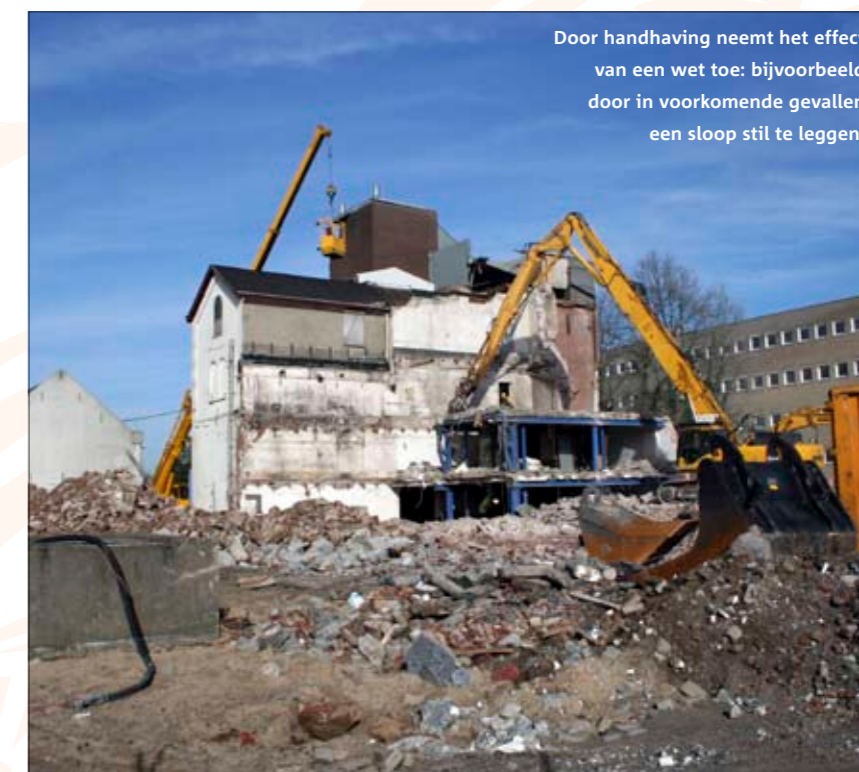
over verantwoordelijkheden en prioriteiten bij handhaving en opsporing. “De bedoeling van dit project is om te kijken hoe we die activiteiten nog beter op elkaar kunnen afstemmen. Bovendien is er ook de wens om als overheid zelf duidelijker prioriteiten te stellen en pro-actief op te treden bij overtredingen en niet alleen te reageren op signalen uit te veld.”

Volgens Roording hangen het project Programmatisch Handhaven en de evaluatie natuurwetten nauw samen. Handhaving wordt bijvoorbeeld vaak genoemd als knelpunt in de uitvoering van de natuurwetten. En door de handhaving beter te regelen, zal het effect van een wet in de praktijk verder toenemen. De verwachting is dat de resultaten van beide projecten op 1 november bekend zijn. Informatie over de evaluatie is te lezen op de website van LNV: www.minlnv.nl > natuur > soortenbescherming

Wetgeving is ‘slechts’ één van de manieren om planten, dieren en natuurgebieden te beschermen.

Rectificatie over verjagen van roeken

In het artikel ‘Beschermen om te mogen verjagen’ in Doen&Laten 4 van 2006 stond per abuis vermeld dat de provincie ontheffingen verleent voor het verjagen van roeken. Dit moet zijn het ministerie van LNV. Zij draagt in een dergelijk geval op grond van de Flora- en faunawet (artikel 75) zorg voor de ontheffing.

Door handhaving neemt het effect van een wet toe: bijvoorbeeld door in voorkomende gevallen een sloop stil te leggen.

Graafvergunning langs de IJssel

Begin december 2006 zette Overijssels gedeputeerde Piet Jansen een projectbord overeind in de IJsseluiterwaarden Olst, als aftrap voor de herinrichting van het gebied. Daar ging een lang traject aan vooraf. Belangrijk onderdeel van zo'n traject is het aanvragen van de vergunningen. Omdat het een Vogel- en Habitatrichtlijngebied is, is er onder andere een vergunning nodig op grond van de Natuurbeschermingswet. Dat is een langdurig en arbeidsintensief proces, vindt DLG-er Jan van Soest, projecttrekker in de IJsseluiterwaarden Olst, maar met een goede voorbereiding kan het redelijk probleemloos verlopen.

Links: IJssel uiterwaarden bij Welsum in huidige situatie
Rechts: IJssel uiterwaarden bij Welsum na herinrichting
Foto: Jan van Soest

De uiterwaarden langs de slinger in de IJssel net ten noorden van Olst, zijn het toneel van grootschalige natuurontwikkeling. Om water te kunnen bergen moet de rivier meer ruimte krijgen en dat is uitstekend te combineren met nieuwe natuur. Er worden meestromende nevengeulen gegraven, zandgaten worden ondieper gemaakt, er komen allerhande recreatieve voorzieningen en een passant wordt ook het terrein van de voormalige teer- en asfaltfabriek OLASFA gesaneerd. In de plankaarten zijn dan ook hele gebieden rood gekleurd als locatie voor vergravingen. Nu zijn de IJsseluiterwaarden Vogel- en Habitatrichtlijngebied, dus voor graven is een vergunning nodig op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, zo vertelt Jan van Soest, die vanuit DLG als projecttrekker is aangesteld.

“Bij een vergunning op grond van de de Natuurbeschermingswet moet je om te beginnen bepalen wat er nu is, wat het moet worden, en wat de

verschillen daartussen zijn. Daarvoor heb je een goede inventarisatie nodig, een deskundige die kan oordelen over toekomstige natuurwaarden en een quick scan om te bepalen wat het netto resultaat is. Want je levert natuur in situatie A in, je krijgt er natuur in situatie B voor terug, en je moet weten wat dat dan precies voor soorten betekent. Als er voor beschermde soorten significante negatieve effecten blijken te zijn, dan moet je aan kunnen geven hoe je dat wilt oplossen”, aldus Van Soest.

“Gebruik de vergunningaanvraag om duidelijke kaders te krijgen.”

Te ruig voor de kolgans

In dit geval wees de quick scan uit dat er vrijwel geen effecten te verwachten waren voor beschermde soorten. Uitzondering daarop was de kolgans, een soort die het niet zo heeft op de verruiging die grootschalige riviergebonden natuur meestal met zich meebrengt. “Als vergunningaanvra-

ger kun je kijken of je die negatieve effecten in je gebied teniet kunt doen. We kunnen bijvoorbeeld in een deel van het projectgebied het beheer iets intensiveren, wat meer maaien, waardoor de boel daar niet zo verruigt, dan verwachten we dat de kolgans geen problemen meer ondervindt.”

Met de plannen, de quick scan en de compenserende maatregelen voor de kolgans stond weinig de vergunningverlening in de weg. Nadat op verzoek

van de provincie Gelderland nog enkele recentere inventarisatiegegevens waren aangeleverd, was de vergunning dan ook snel een feit, aldus van Soest.

Beginnen met graven

Opvallend is dat in de vergunningtekst expliciet staat dat de recreatieve voorzieningen zijn uitgesloten. “Daar

hebben we bewust voor gekozen”, vertelt Van Soest. “We hebben wel geprobeerd om in de quick scan ook de effecten van de recreatieve voorzieningen te bepalen, maar zo lang de precieze locatie nog niet bekend is, was dat niet haalbaar. Waar de fiets- en wandelpaden, de visstekken, de parkeerplaatsen, het infopunt en de jachthaven exact moeten komen, kunnen we later bepalen. Op dat moment vragen we daar de vergunningen voor aan. Maar in de tussentijd kunnen we met deze vergunning alvast beginnen met graven.” Half december zijn de graafmachines dan ook aan het werk gegaan. Vanwege hoogwater hebben de werkzaamheden enige tijd stilgelegen, maar 1 oktober moet het eerste blok van 50 hectare klaar zijn. In 2015, als alle zes de blokken gereed zijn, hoopt Van Soest het project af te kunnen ronden.

Al met al is Van Soest niet ontevreden over de procedure. “Het belangrijkste is dat je als aanvrager al vroeg in overleg treedt met degene die de vergunning

moet verlenen. Dan kun je samen bespreken of je genoeg informatie verzameld hebt voor een succesvolle vergunningverlening. Dat scheelt een hoop gedoe achteraf.” Een andere tip die Van Soest graag meegeeft aan toekomstige opdrachtgevers van grote werken, is om vergunningaanvragen vooral in eigen hand te houden. “Het lijkt soms makkelijk om de aannemer maar vergunningen aan te laten

vragen, maar ik zou willen zeggen: doe dat niet. Neem je eigen verantwoordelijkheid en gebruik de vergunningaanvraag om duidelijke kaders te krijgen waarbinnen je een aannemer vervolgens aan het werk kunt zetten. Bovendien, als er iets gebeurt, en het haalt de krant, dan wijst de vinger toch altijd naar jou als opdrachtgever, en kun je het maar beter in eigen hand hebben.”

Ook ontheffing Flora- en faunawet

Naast de Natuurbeschermingswetvergunning is tegelijkertijd ook ontheffing aangevraagd in het kader van de Flora- en faunawet voor het eerste blok dat aangepakt gaat worden.

Van Soest: “De werkzaamheden kunnen betekenen dat soorten verstoord worden. Met hoogwater in de winter, de laat broedende kwartelkoning en het arriveren van overwinterende ganzen, blijven er elk jaar maar drie weken in september over om te werken, en dat gaat natuurlijk niet lukken. Wel kiezen we ervoor om deze ontheffing per blok aan te vragen, zodat we vlak van te voren nog een laatste inventarisatie kunnen doen, om precies te weten met welke soorten we rekening moeten houden.”

Beroepsvisserij Klop en

Zonen over de Biesbosch

In het aanstaande Natura 2000-gebied De Biesbosch zijn nog drie beroepsvisserijen. Klop en Zonen is er één van. Elke dag opnieuw genieten vader Ruub en zijn zoons Wim en Klaas Klop van hun bijzondere beroep.

“We krijgen er geen deuk ingevist”

“De diversiteit is hier groot. We hebben hier 46 soorten zoetwatervis”, zegt Ruub Klop met trots. “Natuurlijk heel veel brasem, winde, paling, snoek en snoekbaars, maar ook minder alledaagse soorten zoals barbeel en kopvoorn. Er komt ook veel vis vanuit zee de rivier op, zoals zeeprik, rivierprik, zalm, zeeforel en diklip-harder. En sinds de opening van het Rijn-Main-Donau-kanaal zien we ook soorten uit het stroomgebied van de Donau, zoals de blauwneus en de roofblei. Met die laatste soort zijn we niet blij, omdat we de indruk hebben dat die erg veel jonge vis eet.”

Commercie

Commercieel gezien zijn de paling

Tientallen snoekbaarzen van gemiddeld een halve meter lang spartelen in de opvangbakken op de kade van Visserij Klop, onderaan de dijk bij Hardinxveld-Giessendam. Achter de kade beginnen brede rietkragen en daarachter stroomt de Boven Merwede. Aan de overkant van het water ligt Werkendam, een bolwerk van bedrijvigheid, evenals het nabijgelegen Avelingen. Toch lijkt de rivieruitloper van Visserij Klop een oase van rust. Aalscholvers en futen verraden de aanwezigheid van vis.

en de snoekbaars veruit het interessantst. “Onze oogst bestaat voor 65 procent uit paling en voor 35 procent uit schubvis”, aldus Klop. Die laatste categorie bestaat voor het leeuwendeel uit snoekbaars. Die gaat als pootvis naar Frankrijk en Duitsland om de daar aanwezige populaties snoekbaarzen te versterken. Maar ook de Nederlandse horeca weet de snoekbaars als delicatessie zeer te waarderen. “Dat komt door de goede smaak en het consumptiegemak. De snoekbaars heeft stevig, vast vlees. Een kok kan vrij gemakkelijk mooie moten bereiden zonder last te hebben van graat.”

“In tegenstelling tot brasems. Die zijn zeker zo lekker, alleen hebben ze

veel graten. Je moet veel tijd nemen om het vlees van ieder graatje af te zuigen. Vroeger waren de mensen daar een halve avond zoet mee, maar door de haast is de brasem uit de gratie gevallen. Al begint hij commercieel weer mee te tellen voor de export, onder meer naar Polen, Oekraïne en Engeland, waar de Joodse gemeenschap de brasem waardeert omdat het koosjere vis is.”

Paling

De snoekbaarzen worden gevangen met een zegen, een groot sleepnet dat in een lus wordt gevaren, waarna het zich sluit. In de zomer is het vooral paling wat de klok slaat. Deze wordt gevangen met behulp van fuiken.

Jawel: ook Ruub Klop weet dat de aalstand al jarenlang onder druk staat. “Maar dat geldt vooral voor de wateren waar de glasaal vanuit zee niet kan binnenkomen vanwege sluizen en dammen. De Rijn en zijtakken zijn wel toegankelijk, dus hier merken we in het geheel geen terugloop van paling.”

Klop verbaast zich zelfs over de rijkdom aan vis. “Nu vissen we hier al generaties lang en nog altijd zeggen we regelmatig tegen elkaar ‘we krijgen

“Er zijn dagen dat we de bevers voor onze boot zien uitzwemmen.”

er geen deuk in gevist”. Zo rijkelijk als de populaties zich blijven aanvullen. Dat heeft alles te maken met de aanwezigheid van rustige paai- en opgroeiplekken voor vis. Dat soort plekken moeten er blijven. Dat de Biesbosch een Natura 2000-gebied wordt, daar hebben wij dus niet zo’n pro-

bleem mee. Het past in de geest van goed rentmeesterschap. Er zijn dagen dat we de bevers voor onze boot zien uitzwemmen. Als je dan bij fraai weer tussen het riet van je middagpauze zit te genieten zijn er best momenten dat we naar boven kijken en de grote baas dankbaar zijn voor al dat moois.”

Waarom de Biesbosch bijzonder is

De Biesbosch is met een omvang van 7100 hectare het op twee na grootste Nationaal Park van Nederland. De grootste eigenaren en beheerders zijn Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, Domeinen en twee natuur- en recreatieschappen. De Biesbosch ontstond in 1421 tengevolge van de Sint-Elizabethsvloed. Het is een van de zeldzame zoetwatergetijdengebieden, waar de invloed van eb en vloed zich tweemaal per dag laat gelden. Al viel sinds de afsluiting van het Haringvliet in 1970 het getijdenverschil er terug van twee meter naar twintig centimeter.

Als rust- en fourageergebied is de Biesbosch van groot belang voor trekvogels en heeft daarom de kwalificatie van wetland gekregen. Vogelsoorten, waarvoor dit gebied van bijzonder belang is, zijn lepelaar,

kleine zwaan, kolgans, grauwe gans, brandgans, smient en krakeend. Bovendien behoort het gebied tot één van de vijf belangrijkste broedgebieden in Nederland voor de bruine kiekendief, ijsvogel en blauwborst.

Afspraken over ammoniakemissie naast Natura 2000-gebieden

Zicht op de Bennekomse Meent, deel van het Natura 2000-gebied Binnenveld.

Landbouwbedrijven rondom natuurgebieden wisten lange tijd niet precies waar ze aan toe waren: wanneer mochten ze nu wel en wanneer niet uitbreiden? En zo wel, hoeveel dan? Wanneer is de ammoniakuitstoot van hun bedrijf nu wel of niet schadelijk voor het natuurgebied? In de beheerplannen moet dat straks allemaal duidelijk worden, maar die zijn nog niet klaar. Dus spraken het ministerie van LNV, LTO, de provincies en gemeenten een tijdelijk toetsingskader af dat in de tussentijd duidelijkheid over de mogelijkheden om uit te breiden moet bieden. Duidelijkheid voor de overheid en de agrariërs.

Uitgangspunt bij het maken van het toetsingskader is volgens Jacques Bakker, plaatsvervangend directeur van de directie Natuur, dat de ammoniakdepositie in ieder geval niet hoger mag worden dan de huidige depositie. Bedrijfsuitbreidingen mogen alleen als die de natuurgebieden niet in gevaar brengen. Uiteindelijk is er voor een systeem gekozen waarbij volgens een verdeelsleutel individuele bedrijven elk een stukje van de ammoniakdepositie mogen opsouperen.

dan of hun uitbreiding kan plaatsvinden. Allereerst wordt vastgesteld wat het gebied maximaal aan ammoniakuitstoot 'kan hebben'. Dit wordt de kritische depositiewaarde genoemd. Vervolgens is bepaald dat bedrijven na uitbreiding maximaal 5% van deze kritische waarde mogen gebruiken. Dit wordt de drempelwaarde genoemd. Stel een Natura 2000 gebied heeft een kritische depositie van 1000 mol per hectare. Elk bedrijf dat in de omgeving van dat natuurgebied ligt, mag dan

zit, kan het dus uitbreiden. Theoretisch gezien zou de ammoniakdepositie van alle bedrijven samen dan natuurlijk kunnen toenemen tot boven de kritische waarde voor dit gebied (1000 mol per ha). Maar dat zal niet gebeuren, verwacht het ministerie. Want tegelijkertijd zal een gedeelte van de agrarische bedrijven in de omgeving stoppen. Dat levert dus een vermindering van de ammoniakuitstoot op. Alterra heeft berekend dat de mogelijke uitbreidingen en de mogelijke stoppers er samen voor zullen zorgen dat de ammoniakdepositie zal gaan dalen. Belangrijk punt in de afspraken is dat de emissierechten van de stoppende boeren dus niet overdraagbaar zijn aan de boeren die doorgaan.

Jacques Bakker: "Wij denken dat deze oplossing voor alle partijen een werkbaar is. Wij gaan er op basis van wetenschappelijk onderzoek van uit dat de totale ammoniakdepositie in de natuurterreinen zal afnemen. Dat is een belangrijk criterium voor de

instandhouding van de Natura 2000-doelen. Daarnaast heeft de landbouw duidelijkheid en in de meeste gevallen zelfs de mogelijkheid tot uitbreiding van het bedrijf. En dat alles, let wel, zonder de natuur aan te tasten."

Koeien in het landschap

Momenteel is de achtergronddepositie, de zogenaamde deken van ammoniak, in sommige gebieden echter nu al hoger dan de kritische waarde van een natuurgebied. Wat gebeurt daar dan mee? Bakker: "De intensieve varkens- en kippenhouderij is voor een groot deel verantwoordelijk voor die ammoniakdeken. Wij gaan er van uit dat de uitstoot van die bedrijven de komende jaren door het gebruik van allerlei technische maatregelen, zoals de luchtwassers, aanzienlijk zal dalen. Zo'n luchtwasser kan een reductie van zeventig tot zelfs negentig procent tot gevolg hebben. Daar zit dus al een grote winst in het terugdringen van die ammoniakdeken. Inmiddels is een subsidieregeling voor luchtwassers door het ministerie van LNV opengesteld.

De melkveehouderij draagt ook bij aan de ammoniakdepositie, maar zorgt tegelijkertijd voor een aantrekkelijk landschap: mensen zien graag koeien buiten lopen. Daarom hebben we gezegd dat melkveehouders kunnen uitbreiden als ze lokaal grondgebonden zijn. Dat wil zeggen dat een rundveebedrijf de koeien buiten laat lopen en de norm van 250 kilo stikstof per hectare niet overschrijdt."

Landbouw tevreden, milieu niet

Landbouwvoorman Jan Heijkoop van LTO is op hoofdlijnen tevreden over de afspraken: er is duidelijkheid en de meeste ondernemers hebben nog ruimte om uit te breiden. "De komende tijd willen we gebruiken om een inventarisatie te maken welke bedrijven nu in de problemen komen. Wij denken dat er voor deze bedrijven oplossingen moeten komen, bijvoorbeeld een bedrijfsverplaatsing, maatwerk dus. Als over drie jaar de beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden klaar zijn, dan zijn wat ons betreft ook vormen van saldering weer mogelijk. Het huidige toetsingskader is immers een generiek kader en straks moeten

we per natuurgebied en zijn omgeving gaan kijken. Dan zal saldering, dus het schuiven met emissierechten van de ene ondernemer naar de andere, weer mogelijk moeten zijn." Ook de provincies en de gemeenten zijn tevreden met het toetsingskader. Marlie Bloem die vanuit de provincie Noord-Brabant de gesprekken heeft gevoerd, denkt dat de afspraken goed werkbaar zijn. En dat is belangrijk want de provincies zullen aan de hand van het toetsingskader moeten besluiten tot het al dan niet afgeven van vergunningen aan agrarische bedrijven die willen uitbreiden.

de gebruikte modellen misschien wel goed zijn, maar het is allermindst duidelijk of het toetsingskader ook in de praktijk zal leiden tot een afname van de ammoniakdepositie. Een belangrijk aannamen in het model is bijvoorbeeld het aantal agrariërs dat gaat stoppen. Of dat in de praktijk ook bij elk Natura 2000-gebied zal gebeuren is onzeker. En Natuur en Milieu vindt het niet goed om op basis van deze aannames andere bedrijven de gelegenheid te geven om uit te breiden, zeker niet als de verwachting is dat de ammoniakdepositie weer zal gaan stijgen na 2010.

"Het toetsingskader is een mooi startpunt voor het opstellen van de beheerplannen."

Minder tevreden is de Stichting Natuur en Milieu. Deze stichting stapte uit het overleg met het ministerie, LTO, gemeenten en provincies. Volgens Natuur en Milieu is het toetsingskader een gemiste kans. Op basis van het huidige en voorgenomen generieke beleid daalt de ammoniakdepositie naar verwachting tot 2010. Daarna zal de daling stagneren of zal er zelfs weer een stijging optreden. Natuur en Milieu wil dat er daarom eerst harde en afrekenbare afspraken komen die leiden tot een forse vermindering van de ammoniakdeken na 2010. Stichting Natuur en Milieu vindt bovendien dat

Ecologie en economie

Jacques Bakker snapt de positie van de milieubeweging, maar vindt dat geen reële opstelling. "We zullen rondom de Natura 2000-gebieden moeten zorgen dat het landschap duurzaam in stand blijft. Dat kan alleen als er ook een gezonde landbouwsector blijft. Ik denk dat we in het toetsingskader nu een goed evenwicht hebben gevonden tussen ecologie en economie: bedrijven kunnen tot op zekere hoogte uitbreiden, en de ammoniakdepositie in natuurgebieden zal dalen. Daarmee is het toetsingskader een mooi startpunt voor het opstellen van de beheerplannen."

Veehouderij nabij de Bennekomse Meent

Natuurmonumenten:

‘Natura 2000 is winst’

Je zou verwachten dat Natura 2000 positief is voor de natuurbeherende instanties. Maar is dat altijd zo? Zes vragen aan directeur Jan Jaap De Graeff van Vereniging Natuurmonumenten.

1- Natuurmonumenten beheert ongeveer 370 gebieden, met een gezamenlijke oppervlakte van 97.000 hectare. Hoeveel daarvan komt onder Natura 2000 te vallen?
“Ongeveer driekwart. Hieronder zijn bekende grote Natuurmonumenten als het Naardermeer, De Wieden en de Veluwezoom.”

2- Al die gebieden zijn dus al beschermd. Wat voegt Natura 2000 dan nog toe?
“Dat niet enkel de Natura 2000-gebieden zelf nog eens extra worden beschermd, maar ook de randzones daaromheen. Men kan dus niet langer, op korte afstand van een natuurgebied ingrepen plegen zonder eerst de, mogelijk negatieve, invloed daarvan op het natuurgebied te onderzoeken en daar rekening mee te houden. Dat is winst.”

3- Gaat Natuurmonumenten het predicaat ‘Natura 2000’ ook in de communicatie en publiciteit over een gebied gebruiken, als een soort Michelinster?
“Op onze website en in onze eigen bladen zullen we de Natura 2000-status zeker vermelden, maar geen extra nadruk geven zoals met een Michelinster. Daarmee wek je de indruk dat er eerste- en tweederangs natuurgebieden bestaan. Dat lijkt me geen goede ontwikkeling. Het zou ook geen recht doen aan de waarde van al die natuurterreinen die buiten de Natura 2000-status vallen. En dat is nog altijd wel een kwart van ons bezit.”

4- In de komende jaren moeten er beheerplannen worden opgesteld voor de Natura 2000-gebieden. Is het niet vreemd dat bijvoorbeeld de

provincie het voortouw neemt bij het opstellen van beheerplannen voor de terreinen van Natuurmonumenten?
“Dat lijkt me geen probleem, want we zijn goed vertegenwoordigd in de commissies die deze beheerplannen gaan opstellen. Bovendien kunnen deze plannen ook invloed hebben op bijvoorbeeld de randzones buiten de natuurgebieden zelf. Ze kunnen dus verder gaan dan de reikwijdte van onze eigen plannen. Onze zorg is eerder dat de beheerplannen niet zwakker worden dan onze eigen plannen. Daar zullen we kritisch op zijn.”

5- Voorzover u er zicht op heeft: Hoe kijken collega-terreinbeheerders /natuurbeschermers tegen de aanwijzing van de Natura 2000-gebieden aan?
“Iedereen is blij met de aanwijzingen, de piketpalen zijn ermee geslagen. Nu is tenminste duidelijk dat het natuurbelang in en om deze gebieden voorop staat. Er kan dus nergens meer sprake zijn van een vrije afweging. Dat wil nog niet zeggen dat er geen kritiek meer is op de begrenzingen.”

6- Er wordt in de maatschappij gezocht over de vergunningen-procedures die erbij komen. Heeft Natuurmonumenten ook te maken met deze extra administratie? Wordt dat als een probleem ervaren?
“Die vrees heb ik nog niet gemerkt. We hebben een pilot gemaakt voor De Wieden. Ook omdat we zelf benieuwd waren naar de administratieve consequenties van Natura 2000. Maar die pilot wees uit dat het allemaal hanteerbaar bleek.”

“Onze zorg is dat de beheerplannen niet zwakker worden dan onze eigen plannen.”

5000 zienswijzen op Natura 2000

Zo'n vijfduizend zienswijzen zijn binnengekomen op de 111 ontwerp-aanwijzingsbesluiten van de 162 Natura 2000-gebieden in Nederland.

Afgelopen januari en februari, de periode dat de ontwerp-aanwijzingsbesluiten ter inzage lagen, zijn inspraakavonden georganiseerd voor agrariërs, (recreatie)ondernemers, terreinbeheerders, natuurbeschermers, gemeentelijke en provinciale ambtenaren en landgoedeigenaren. De avonden waren een succes en trokken gemiddeld tweehonderd bezoekers. Uitschieters waren de bijeenkomsten in Overijssel (350 bezoekers) en in Drente (500).

Ontwerp-aanwijzingsbesluit van Natura 2000-gebied de Waddenzee wordt ter inzage gelegd.

Momenteel bereiden de provincies hun beschouwingen over de zienswijzen voor. Het ministerie van LNV benut deze beschouwingen bij het opstellen van de nota van antwoord (reactie van de minister op de zienswijzen). Deze nota van antwoord bespreekt de minister met de Tweede Kamer, naar verwachting dit najaar. Op basis van de nota van antwoord zullen uiteindelijk de definitieve aanwijzingsbesluiten worden genomen. Belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend, kunnen tegen deze besluiten dan nog beroep aantekenen bij de Raad van State. Alle insprekers zullen worden geïnformeerd over het verschijnen van de nota van antwoord.

Wadden

Voor de vijftig gebieden waarvoor nog geen ontwerp-aanwijzingsbesluiten zijn genomen zal dezelfde procedure worden gevolgd. Op 23 mei zal de ter inzagelegging van de ontwerp-aanwijzingsbesluiten voor zeven gebieden starten. Het betreft

hier de duingebieden van de waddeneilanden Texel, Vlieland, Ameland, Terschelling en Schiermonnikoog en drie kleine gebieden in het lage land van Texel, de Waddenzee als geheel

en de Noordzeekustzone vanaf de grens met Duitsland tot aan Petten. Meer informatie hierover is te vinden op: www.minlnv.nl > natuurwetgeving.

Op de informatiemarkt is informatiemateriaal beschikbaar en kunnen vragen worden gesteld.

Nieuw op de website www.minlnv.nl:

- **Evaluatie natuurwetgeving**
- **Nieuws over vervolgranche Natura 2000-gebieden**
- **Handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving**

Doen&Laten, magazine over natuurwetgeving in de praktijk, is een uitgave van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Aanmelden voor een gratis abonnement op het magazine Doen&Laten kan door een e-mail met adresgegevens te sturen naar doenlaten@minlnv.nl. Voor de e-mailnieuwsbrief kunt u zich aanmelden via www.minlnv.nl/abonneren.

Contact: Ministerie van LNV, Directie Natuur, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag, T (070) 378 6868, www.minlnv.nl/natuurwetgeving

Redactie: Marie-Thérèse Lammers, Bregje Tettelaar, Ed de Heer, Geesje van der Werf, Gerrit van Ommering, Jeroen Ostendorf (allen LNV) en Rob Janmaat (de Lynx)

Teksten: Marjel Neefjes, Geert van Duinhoven en Bart Siebelink

Fotografie: Bart Siebelink, Rob Janmaat, Teun Veldman, Wilma van der Loo, Jan van Soest en Hindrik Jan Knot

Cartoon: Frank van Polanen Petel

Productie: Communicatiebureau de Lynx

Inhoudelijk advies: Tauw

Vormgeving: Tremani

Drukwerk: Nivo

Editie: Mei 2007, nummer 2, 2^e jaargang

